33 450 Mariene Strategie voor het Nederlandse deel van de Noordzee

30 821 Nationale Veiligheid

Nr. 143 Brief van de minister van Infrastructuur en Waterstaat

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 september 2026

De geopolitieke dreiging tegen Nederland en Europa is de afgelopen jaren aanzienlijk toegenomen. In het Dreigingsbeeld Statelijke Actoren is door de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD), de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD) en de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) meerdere malen gewezen op voorbereidingshandelingen voor sabotage en verstoring van vitale infrastructuur op de Noordzee, waaronder onderzeese kabels en pijpleidingen.[1]

Met deze brief wordt u, mede namens de ministers van Justitie en Veiligheid (JenV), Defensie, Klimaat en Groene Groei (KGG) en Buitenlandse Zaken (BZ) en de Staatssecretaris van Digitale Economie en Soevereiniteit (EZK) geïnformeerd over de voortgang van het Actieplan Strategie ter Bescherming Noordzee Infrastructuur, de verdeling van de verantwoordelijkheden ten aanzien van Maritime Security en de oprichting van het Nationaal Maritime Security Centrum (NMSC). Daarnaast geef ik opvolging aan diverse moties en toezeggingen die verband houden met de bescherming van de infrastructuur op de Noordzee.[2]

Om deze dreigingen tegen te kunnen gaan heeft het tijdelijke interdepartementale Programma Bescherming Noordzee Infrastructuur (PBNI) in 2024 het Actieplan Strategie ter Bescherming Noordzee Infrastructuur opgesteld.[3] Aan de hand van dit Actieplan zijn goede stappen gezet om de infrastructuur op de Noordzee te beschermen, maar nu is het noodzakelijk om de bescherming van de infrastructuur op de Noordzee te borgen.[4]

Voortgang Actieplan Strategie ter bescherming Noordzee Infrastructuur
Het Actieplan Strategie ter Bescherming Noordzee Infrastructuur richt zich op het versterken van de weerbaarheid en bescherming van vitale infrastructuur op de Noordzee, zoals datakabels en offshore elektriciteit- en gasinfrastructuur. Het Actieplan loopt sinds de zomer van 2024 en omvat maatregelen op het gebied van beeldopbouw, informatie-uitwisseling, risicoanalyse, crisisbeheersing en samenwerking, zowel publiek-privaat als internationaal. De afgelopen jaren is ca. € 41 miljoen geïnvesteerd in onder andere het vergaren van kennis, het stimuleren van innovatie, de aanschaf van sensor- en satellietcapaciteit en de inhuur van een patrouillevaartuig voor het verbeteren van het dreigingsbeeld op de Noordzee ten behoeve van tijdige detectie en adequate respons.

---

[1] Dreigingsbeeld Statelijke Actoren 2025 | Rapport | Bijlage bij Kamerstuk 30821, nr. 305
[2] Toezegging Debat Regeringsverklaring 26-02-2026 TZ202603-125; De minister-president zegt toe de ministers van Defensie en IenW te verzoeken voor het zomerreces een besluit te nemen over de verschillende voorstellen die er liggen omtrent het beschermen van de infrastructuur in de Noordzee.
[3] Actieplan Strategie ter bescherming Noordzee Infrastructuur | Rapport |
[4] Resultaten verantwoordingsonderzoek 2025 ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, Mobiliteitsfonds en Deltafonds | Algemene Rekenkamer

Verder is er geïnvesteerd in de verbetering van de samenwerking binnen het publieke domein en met sectorpartijen, en in de onderlinge informatie-uitwisseling en beeldopbouw op de Noordzee, onder andere door het starten van een pilot rondom datafusie tussen een aantal overheids- en sectorpartijen. Daarnaast wordt er binnen het NMSC in oprichting gewerkt aan het verder uitbouwen en formaliseren van een breder publiek-privaat samenwerkingsnetwerk, waarbij partijen uit de sectoren wind op zee, offshore gas, datakabels en de maritieme maakindustrie worden betrokken. De internationale samenwerking is met onder andere de Noordzeelanden en de Baltische staten versterkt[5]. Naar aanleiding van de motie Krul[6] is het ABDTOPConsultrapport “Governance van maritime security op de Noordzee” opgesteld.[7] Dit adviesrapport heeft een aantal aanbevelingen gedaan, waaronder het verduidelijken van de rollen en verantwoordelijkheden op de Noordzee en de oprichting van het NMSC. Op basis van dit rapport is vervolgens bepaald hoe de verantwoordelijkheden tussen IenW, JenV en Defensie ten aanzien van Maritime Security[8] op de Noordzee moet worden verdeeld.

1. Rollen en verantwoordelijkheden Maritime Security

Meerdere departementen dragen een (deel)verantwoordelijkheid ten aanzien van Maritime Security op de Noordzee. Deze verantwoordelijkheid per deelterrein volgt uit de onderscheiden ministeriële verantwoordelijkheden. Zo is IenW verantwoordelijk voor zeevaart en scheepvaartveiligheid en JenV het coördinerend ministerie voor handhaving op zee en de bescherming van de nationale veiligheid en vitale processen. Defensie heeft een permanente taak op de Noordzee[9] ten aanzien van statelijke dreiging en EZK is beleidsverantwoordelijk voor leveringszekerheid van energie en digitale connectiviteit, waaronder verschillende vitale processen op de Noordzee ten aanzien van data, gas, elektriciteit en olie.

Naast deze bestaande departementale beleidsverantwoordelijkheden wordt voortaan een onderscheid gemaakt tussen de coördinerende beleidsverantwoordelijkheid voor Maritime Security (IenW), het coördinerend opdrachtgeverschap voor het NMSC (JenV) en de beheerder van het NMSC (Defensie). De verantwoordelijkheden van IenW, JenV en Defensie zijn hierbij gescheiden, maar ook complementair aan elkaar. Deze verdeling van taken sluit aan bij de bestaande verantwoordelijkheden van de betrokken departementen.

Deze rolverdeling in de governance ten aanzien van Maritime Security op de Noordzee biedt ook een werkbare governance voor de inrichting van het NMSC. Daarbij geldt dat momenteel tevens onderzoek wordt gedaan naar de organisatie en aansturing van de Kustwacht Nederland. De uitkomsten van dit onderzoek

---

[5] Kamerbrief over voortgang Actieplan Strategie ter bescherming Noordzee Infrastructuur
[6] Kamerstukken, 33450, nr.130. *De motie Krul “Verzoekt de regering te onderzoeken hoe de verantwoordelijkheid voor het toezicht op de veiligheid van de Noordzee het best belegd kan worden, en de Kamer hierover uiterlijk eind 2024 te informeren*.
[7] Advies voor de governance van maritime security op de Noordzee | Rapport | Rijksoverheid.nl
[8] Definitie: Maritime security betreft het geheel aan maatregelen om personen, objecten, goederen en diensten te beschermen tegen bewust schadelijke invloeden in het maritieme domein. Het gaat om preventie en detectie van, respons op en bescherming tegen de dreiging van spionage en doelbewust destructieve acties zoals terrorisme en ondermijning.
[9] Kamerbrief over Kabinetsbesluit tot permanente taak Defensie op Noordzee | Kamerstukken, 33450, nr.122.

naar de Kustwacht kunnen, waar relevant, aanleiding geven om de governance op onderdelen te bezien. Met deze nadere verduidelijking van rollen en verantwoordelijkheden ten aanzien van Maritime Security en het NMSC zal uitvoering worden gegeven aan de motie van het lid Goudzwaard (JA21).[10]

Coördinerend beleidsverantwoordelijkheid Maritime Security
IenW is het coördinerend beleidsverantwoordelijk ministerie voor Maritime Security en bewaakt de interdepartementale samenhang, strategische koers en integrale besluitvorming. IenW zit het beleidsproces voor, stemt departementale belangen af, signaleert domein-overstijgende dreigingen en knelpunten en zorgt voor één consistente lijn richting het kabinet, de Tweede Kamer en nationale en internationale partners. De inhoudelijke beleidsverantwoordelijkheid blijft bij de afzonderlijke departementen voor hun deelterrein. IenW neemt daarmee nadrukkelijk geen inhoudelijke verantwoordelijkheden over, maar fungeert als regisseur, gericht op samenhang, voorspelbaarheid en integrale beleidsontwikkeling aangaande Maritime Security.

Coördinerend opdrachtgeverschap NMSC
JenV treedt op als coördinerend opdrachtgever van het NMSC vanuit zijn verantwoordelijkheid voor nationale veiligheid en crisiscoördinatie. JenV formuleert samen met betrokken departementen de geïntegreerde opdracht aan het NMSC, zowel voor structurele taken als voor incidentele opdrachten bij actuele dreigingen. Daarnaast organiseert JenV het opdrachtgeversoverleg, bewaakt de voortgang en faciliteert evaluatie en bijsturing. Daarmee vormt JenV de schakel tussen beleidsprioriteiten en operationele uitvoering.

Beheerder NMSC
Defensie is beoogd beheerder van het NMSC en verantwoordelijk voor de kwaliteit, continuïteit en doorontwikkeling van de organisatie. De beheerdersrol omvat onder meer personele capaciteit, informatievoorziening, infrastructuur en toezicht op rechtmatige en doelmatige bedrijfsvoering. De definitieve invulling van deze rol hangt samen met het lopende onderzoek naar de positionering en governance van de Kustwacht Nederland. Daarmee wordt voorkomen dat definitieve organisatorische keuzes vooruitlopen op bredere institutionele afwegingen rondom het NMSC.

Opdrachtnemer NMSC
Het NMSC zal bijdragen aan het samenbrengen van data, informatie, kennis en analyses uit verschillende bronnen, zodat een integraal en actueel beeld ontstaat van dreigingen en risico’s in het maritieme domein. Op basis van deze versterkte beeldopbouw, ook op basis van publiek-private samenwerking, ondersteunt het NMSC de voorbereiding van besluitvorming, de coördinatie van respons en de ontwikkeling van handelingsperspectieven bij dreigingen en incidenten. Het NMSC heeft een directe aansluiting op de nationale crisisstructuur en is een noodzakelijke schakel om bestaande informatie en samenwerkingsstructuren beter met elkaar te verbinden. Daarnaast zal het NMSC zorgdragen voor structurele samenwerking met sectorpartijen en internationale partners die een rol hebben bij de bescherming van vitale Noordzee-infrastructuur.

2. Voortgang oprichting NMSC

[10] Motie Begrotingsonderhandeling IenW 22-01-2026, Kamerstukken, 36800-XII, nr.22.: Motie van het lid Goudzwaard (JA21) over zorgen voor een heldere governance en verantwoordelijkheidsverdeling tussen PBNI en NMSC.

Zoals de hierboven vermelde verantwoordelijkheidsverdeling laat zien werkt het kabinet aan de oprichting van het NMSC, dat een centrale rol zal vervullen in het versterken van de Maritime Security en daarmee de bescherming van vitale infrastructuur op de Noordzee. Bij de inrichting van het NMSC wordt een goede verbinding met de Kustwacht Nederland, het vorig jaar opgerichte Joint Force Command van het ministerie van Defensie en andere verantwoordelijke beleidsdepartementen en relevante operationele partijen op de Noordzee geborgd. De verdere inrichting van het NMSC wordt in gezamenlijkheid door de betrokken departementen de komende maanden verder uitgewerkt.

Tijdelijke werkorganisatie NMSC
Om de oprichting zorgvuldig vorm te geven wordt momenteel gewerkt in een tijdelijke werkorganisatie NMSC. De tijdelijke werkorganisatie NMSC heeft als eerste doel om, vooruitlopend op definitieve institutionele keuzes, onderzoek te doen naar de inrichting van het NMSC ten aanzien van beeldopbouw, afstemming in de besluitvorming en publiek-private samenwerking ten behoeve van deze beeldopbouw en besluitvorming.

Overig
Het lid Van Duijvenvoorde (FVD) heeft verzocht om een overzicht te maken van toekomstige benodigde investeringen aangaande veiligheid van energie infrastructuur.[11] De benodigde investeringen zijn meegenomen in het Actieplan Strategie ter Bescherming Noordzee Infrastructuur, waarvan de uitvoering momenteel nog plaats vindt. Om kwaadwillende actoren geen inzicht te geven in de kwetsbaarheden en modus operandi van de Nederlandse staat, wordt een compleet overzicht hiervan niet openbaar gemaakt.

Het lid Goudzwaard (JA21) heeft gevraagd om een schriftelijke duiding te geven van de berichtgeving over het gebrek aan capaciteit bij de Kustwacht voor de aanpak van spionage en sabotage.[12] Vanuit de huidige taakstelling op het gebied van handhaving houdt de Kustwacht toezicht op activiteiten in het algemeen en treedt op wanneer deze illegaal zijn.

Sinds 2021 is Maritime Security formeel ingericht als derde hoofdtaak van de Kustwacht, naast dienstverlening en handhaving. Deze hoofdtaak bestaat tot op heden uit een aantal (deels wettelijk belegde) deelopdrachten. Het beleidsdomein Maritime Security is in ontwikkeling bij verschillende departementen en zodoende ook binnen het Kustwachtsamenwerkingsverband. De Kustwacht functioneert sinds juli 2025 als meldpunt voor verdachte activiteiten op de Noordzee. Dit houdt in dat de Kustwacht meldingen van verdachte waarnemingen beoordeelt, indien noodzakelijk opvolgt en/of doorzet naar andere bevoegde autoriteiten. Tevens draagt de Kustwacht bij aan de beeldopbouw via vliegende en varende middelen. Naast de eigenstandige beeldopbouw, ondersteunt de Kustwacht ook de Koninklijke Marine met beeldopbouw.

---

[11] Kamerstuk toezegging Commissiedebat maritiem (29-01-2026) TZ202601-105 De minister van Infrastructuur en Waterstaat zegt op verzoek van het lid Van Duijvenvoorde (FVD) een overzicht toe van toekomstig benodigde veiligheidsgerelateerde investeringen die voortvloeien uit nog aan te leggen energie-infrastructuur op de Noordzee en deelt dit uiterlijk in het tweede kwartaal van 2026 met de Kamer.
[12] Kamerstuk toezegging lid Goudzwaard (JA21) Begrotingsonderhandeling IenW 22-01-2026 TZ202601-069 Binnen vier weken ontvangt de Kamer schriftelijk een duiding van de berichtgeving over het gebrek aan capaciteit bij de Kustwacht voor de aanpak van spionage en sabotage.

Het lid Kröger (GL-PvdA) heeft gevraagd om zoveel mogelijk informatie over de juridische situatie ten aanzien van de bescherming van de Noordzee-infrastructuur en welke aanpassingen nodig zijn.[13] Er is een uitgebreide juridische analyse opgesteld over de handelingsopties op zee ten aanzien van hybride dreigingen en incidenten op zee. Over deze juridische analyse kunnen in het openbaar geen verdere uitspraken worden gedaan. Dit geeft kwaadwillende partijen inzicht in het Nederlandse handelingsperspectief en geeft hun de mogelijkheid om hierop in te spelen.

Parallel werken IenW, JenV en Defensie met spoed aan wetgeving om bevoegdheden te creëren ten aanzien van buitenlandse schepen en schepen zonder nationaliteit (waaronder valsgevlagde schepen). Daartoe worden verschillende wetten, waaronder de Wet Buitenlandse Schepen, aangepast. Het wetsvoorstel heeft tot doel het robuuster aanpakken van de (Russische) schaduwvloot. De Raad van State heeft het wetsvoorstel inmiddels van een advies voorzien. Het streven is om het wetsvoorstel kort na de zomer aan de Kamer aan te bieden.

Tot slot
Het kabinet heeft voor 2026 ca. € 12 miljoen vrijgemaakt voor de bescherming van de Noordzee-infrastructuur. Naast deze incidentele middelen van IenW is structureel totaal ca. € 78 miljoen euro beschikbaar gesteld uit de begroting van IenW en de begroting van Defensie, voor de continuering van het Actieplan en de oprichting van een NMSC.[14] Daarmee wordt structureel geïnvesteerd in diverse maatregelen die direct en indirect bijdragen aan Maritime Security in het algemeen en de bescherming van de Noordzee-infrastructuur in het bijzonder, waaronder de oprichting van het NMSC. De benodigde budgettaire verwerking vindt plaats bij Ontwerpbegroting 2027 en de implementatie van deze plannen gebeurt onder voorbehoud van parlementaire goedkeuring.

Ik vertrouw erop u met deze brief een helder beeld te hebben gegeven van de voortgang en de vervolgstappen.

De minister van Infrastructuur en Waterstaat,
V.P.G. Karremans

---

[13] Kamerstuk toezegging Commissiedebat maritiem (29-01-2026) TZ202601-105 De minister van Infrastructuur en Waterstaat zegt toe aan het lid Kröger (GL-PvdA) binnen een maand zoveel mogelijk informatie over de juridische situatie ten aanzien van de bescherming van de Noordzee-infrastructuur en de aanpassingen die nodig zijn op schrift met de Kamer te delen, in aanloop naar de indiening van een wetsvoorstel.
[14] Kamerstuk motie Stoffer (SGP) & Grinwis (CU) Begrotingsonderhandeling IenW 22-01-2026, Kamerstukken, 36800-XII, nr.25. verzoekt de regering in aanloop naar de Voorjaarsnota, gelet op de urgentie, een actieplan op te stellen als vervolg op het Actieplan Strategieter Bescherming Noordzee Infrastructuur, een voorstel te doen voor de noodzakelijke versterking van de Kustwacht, en een voorstel te doen voor structurele financiering van deze plannen op basis van onder meer de albeschikbare middelen voor het Programma Bescherming Noordzee Infrastructuur en te reserveren middelen in het Defensiematerieelbegrotingsfonds